

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I

Established

1893.

TWO SECTIONS — SECTION I

Рік LI. Ч. 53. Нью-Йорк і Джерсі-Ситі, субота, 18. березня 1944. No. 53. New York and Jersey City, Saturday, March 18, 1944. Vol. LI.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТИВ за границею Злучених Держав Америки.Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

Президент натискає Фінляндію до Повітряна війна ще загострюється

податливості

Після того, як президент Рузвельт візав Фінляндію, щоб вона „вицофалася із негідної спілки“ з нацистами тому, що „вони є заклятими ворогами цивілізації“, уряд Злучених Держав приготується зірвати дипломатичні взаємини з цією країною, якщо вона не послухала зазиву президента. Заклик Рузвелта до фінського уряду переслано по радію.

ЗІСТРІЛИЛИ 23 ВЛАСНИХ ЛІТАКІВ.

У спільній оповістці департаменту війни й флоту виявлено, що 10. липня 1943 р. американські воєнки зістрілили вчасі висаджування військ на Сицилію 43 власних літаків, при чім згинувло 410 американських летунів. Трагедія трапилася серед темноти і замішання, коли американці не могли відрізнити своїх літаків від ворожих.

СТАЛЕВИЙ ПРОМИСЛ ПОТЕРПІТЬ ВНАСЛІДОК ПОКЛИКУВАННЯ РЕКРУТІВ.

Рада Военної Продукції пробувала дістати проволоку у військовій службі для побороших, що працюють у сталевому промислі. Директор Поборової Служби генерал Герші відбув в цій справі конференцію з відповідними конгресменами й урядовими чинниками і відповів, що вже впродовж останніх двох місяців забракло 42,000 рекрутів. Тому сталеві підприємства мусять відпустити своїх робітників до военної служби, які вже перейшли перевірку, хочби на цім мала потерпіти сталева продукція.

ЮНРРА В НЕБЕЗПЕЦІ НЕДОСТАЧІ ХАРЧІВ.

Хочби населення Обеднаних Держав рішилося на посвяти і відмовило собі багато харчів, то всетаки не стане харчових запасів для виживлення всіх освободжених країв Європи і Далекого Сходу. Таку заяву проголосив Рой Ф. Гендріксон, заступник директора Юнайтед Нейшенс Ріліф і Ріабілітейшен Адміністрацій у Вашингтоні. Він проголосив свої помічення на підставі обрахунків ЮНРРА, чи ця організація зможе вижити всі краї в потребі.

ШУКАЄТЬ ПРАЦЮ?

Наперед погляньте на оголошення нових робіт у „Свободі“

25-ЛІТТЯ У. Р. КАПЕЛІ.

В січні 1919 року виїхала з Києва до Кам'янця Подільського Українська Республіканська Капеля, під проводом проф. Олександра Кошиця, звідки по підготовці й доповненню вибралась 19. березня концертувати в світі, відвідавши спершу деякі міста Західної України, як Станіславів та Стрий.

ПРИЗНАННЯ „СВОБОДИ“.

В „Юкрейніен Віклі“ містимо письмо Джана Е. Манінга з Нью-Джерсі Вор Файненс Коміті до „Свободи“ з подякою за допомогу газети в кампанії за Четверту Военну Позичку. „Свобода“ одержувала від державної скарбниці признання за подібну акцію теж і передше, хоч письм не оголошувала, бо це е самозрозуміле, щоб так помагати. Та тепер оголошуємо, бо ті, що надіслали письмо, самі звернулись до нас, щоб це публічно проголосити.

ВИНИЩУЮТЬ ЛЬВІВСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ.

ОНА подає, що польські кола в Лондоні дістали вістку, що німці покидають Львів, а опускаючи місто вигубили понад десять тисяч поляків, жидів та українців. Кажуть, що нацисти стріляли до жертв з машинових крісів, а потім поливали трупи газоліною і палили.

МІСТО РІВНЕ НЕ ЗНИЩЕНЕ.

Таке подає польська комуністична газета „Вольна Польска“, що виходить в Москві. Каже, що німці не мали часу знищити цього волинського міста завдяки партизанам, що обступили місто з двох боків. Як почався наступ, то німці втікали з міста стрімголов.

ВБИЛИ У ЛЬВОВІ ДВОХ НІМЕЦЬКИХ УРЯДОВЦІВ.

ОНА подає з Стокгольму, що підпольна акція вбила у Львові Гайнріха Шнайдера, помішника губернатора, та ще одного урядовця, що знущався над політичними в'язнями.

ДВА МІЛІОНИ „ПОЛЬСЬКИХ ЖИДІВ“ В АМЕРИЦІ.

„Поліш Джу“, місячник, подає, що на 5. мільонів жидів в Америці е два мільони жидів „польського походження“. Нарікає, що з тих двох мільонів тільки малий процент виступає як „польські жиди“. Пропонує скликання конгресу польських жидів в Америці.

ЧЕРВОНА АРМІЯ РОЗКОЛОЛА НІМЕЦЬКІ СИЛИ НА УКРАЇНІ.

Червона армія розколола німецький фронт на Україні, перервавши залізницю з Одеси до Жмеринки коло Вапнярки, 28 миль від Басарабії, та візолувала уфортифіковані позиції під Винницею.

Німецькі війська відступають в поляці майже на цілому фронті, звійком Проскурова й Тернополя.

Московський комянікат каже, що червона армія окружила довкола Миколаїв та зліквідувала на північ від нього 45,000 німців.

УКРАЇНСЬКІ СТУДЕНТИ І РАСОВЕ ВИРІЗНЮВАННЯ.

Канадійський „Новий Шлях“ з 11. березня б. р. пише про виступ в манітобському соймі виннігеського посла М. А. Грея в справі дискримінації (вирізнювання) студентів на медичному факультеті манітобського університету. У цій справі згадана газета пише, між іншим, ось що:

„Справу расового вирізнювання студентів на університеті перший видвигнув сісієфний посол Грей, що е єдиним послом жидівського походження в манітобському соймі. Тому може виглядати, що маємо до діла з вирізнюванням виключно студентів-жидів. Так справа не мається. Ще минулої осені ми чули на одному громадському вібранні в Виннігегу про недопущення багатьох студентів українського походження на медичний факультет, хоч вони мали добрі научні ступні й кваліфікації. Цю справу приватно видвигнув був тоді один наш громадський діяч-лікар. Громадяни ангайського походження, що слухали його заяви, лише здвигали плечима. Потім ми чули, що громада наших виннігеських лікарів представила справу університетським чинникам, одначе бажаного результату не дістала. Коли буде створена особлива соймова комісія для справи вирізнювання студентів на університеті, то напевно цей гурт наших лікарів представить й справу наших студентів. Це переважна справа! Тоді, як молоде українського походження, нарівні з канадійцями іншого походження, віддає своє життя на бойовому фронті за волю Канади та демократію, то расове й релігійне вирізнювання серед канадійських громадян не сміє мати місця“.

Повітряна війна проти Німеччини досягла небувалої досі висоти. У четвер уночі величезна маса важких бомбовиків і боєвіків, американських і британських, пробилася через німецьку оборону та збомбардувала низку промислових центрів у південній Німеччині.

За цим рейдом наступив рейд самих важких британських бомбовиків. Понад 1,000 било по Стутгарті, Мінхені й Амьєні (цей останній у Франції). Ці операції являються найбільшими того роду операціями цієї війни до цього часу. Маршал сер Гарис Заявив, що подібних налетів можна сподіватися наступні два тижні.

ВЕЛИКЕ БОМБАРДУВАННЯ СОФІ.

Аліантські повітряні сили в Італії доконали в середу вночі великого рейду на болгарську столицю Софію.

НІМЕЧЧИНА ВЕЛИЧАЄТЬСЯ ФІНСЬКОЮ ВІДМОВОЮ.

Німецьке радіо представляє відкинення російських мирових пропозицій Фінляндією-як свою перемогу над аліантською дипломатією.

Шведський король Густав вислав Фінляндії залик за всяку ціну не зривати звязків з советським союзом та ще раз застановитися над російськими умовами.

З МОСКВИ ПРО ЗМІНИ В УРЯДІ УРСР.

З Москви доносять, що в Києві відбулась сесія Верховної Ради УРСР, на якій мав доповідь Микола С. Гречуха, голова Президії Ради, а по доповіді затверджено постанову Президії про признання Н. С. Хрущова головою Ради народніх комісарів УРСР. Його першим заступником призначено Л. Р. Корнійчука, а другим заступником М. П. Бажана. На місце О. Е. Корнійчука, що був заступником голови Президії Верховної Ради УРСР, вибрано Олександра Богомольця. Корнійчук став народним комісарем закордонних справ.

НИКОЛИ НЕ ДАДУТЬ ЗГОДИ...

ПАТ подає, що в Каїрі (Єгипет) відбувся зїзд членів „Звйонзку Зем Всиходніх“, на якому ухалено резолюцію, якою поперто політику польського уряду в Лондоні в справі східних границь, та виявлено, що „польський нарід ніколи не згодиться на примусове віддання території Польської Річпосполитої“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Іще одна баламута з народом

Група американських виховників, правників, публіцистів і релігійних провідників, разом числом 36, виступила з публічною заявою в справі польсько-російського спору за майбутню границю. По своїй суті заява являється критикою советського уряду за його становище в цій справі, котре автори заяви називають одностороннім вирішенням справи. Щоби справа не була вирішена власне в односторонній спосіб, автори заяви домагаються від советського уряду взяти під увагу й волю „польського народу” (the Polish people). Отже „польський народ” має сказати своє слово, а не тільки советський уряд, де має йти майбутня польсько-польська границя, і „польський народ” мав би сказати, чи він признає польський уряд на вигнання.

Все це виглядає на дуже ліберальну заяву, коли до вирішення таких важких політичних справ покликається заінтересований нарід. Однак в цій справі є тут одно важне питання: що саме розуміють автори заяви під „польський народ”? Чи хочуть цим автори заяви сказати, що про те, чи границя має йти по лінії Курзона, чи по Збручи, мають рішати поляки, а не поляки, які найшли-

ся на просторі між Збручем і лінією Курзона не мають нічого до говорення про те, до якої держави вони мають належати?

Можна припустити, що автори заяви може й не хотіли того сказати, що вони сказали, бо сказали вони це тому, бо дали себе побаламутити крутарською назвою. Під „полюш піпл” саме можна з одного боку розуміти поляків по національності, а з другого боку розуміти людей польської державної незалежності, себто не тільки поляків, але й українців, білорусинів, литовців, німців, жидів, і інших, які тільки підлягають польській державі. Авторі заяви не зробили між цими двома поняттями належної різниці, яку повинні би робити люди, які хочуть інших навчити, як краще розглядати дану справу; і через те, замість справу вяснити, вони її ще більше замутують, бо протестуючи проти одностороннього вирішення справи границі советським урядом, вони самі признають самим полякам рішати про непольських людей, не питаючися їх, отже значить так само „односторонньо”, якщо ще не більше односторонньо, ніж, на їх погляд, поступає советський уряд.

В обороні американського слова

Публічна американська опінія бузачнає вже тепер підносити щогораз сильніший голос щодо цього, щоб усунути диктаторські поагоджування різних міждержавних проблем. Нью Йорк Таймс, пишучи про потребу замирення Фінляндії з СССР, підкресляє, що коли ми настаємо на Фінляндію, щоб вона замиралась, то теж мусимо перебрати відповідальність і за умовини замирення. А це означає, що тих умовин не може диктувати тільки одна сторона, в тому випадку Совети, бо умовини повинні бути згідним висловом принаймні Злучених Держав, Великої Британії й СССР. Ось так повинно бути хочби тому, що така була умова в Москві й Тегерані. Та так не є не тільки в справі Фінляндії, але й в многих інших інших справах.

Ось та реакція американської опінії є добрим знаком. Вона подиктована в першу чергу страхом, що коли в Європі будуть діятись тепер і по розгромі Гітлера такі речі, що противні американським свободолюбним почуванням, то Америка готова знов замкнутись у собі й вицофатись від відповідальності за те, що настане по нашій вигрі.

Не тяжко зрозуміти, що це бузачнає великим нещастям для цілого світа і для Америки. Отже, щоб тому запобігти, треба вже тепер, поки ще пора, настоювати на те, щоб Совети самі не розпоряжались в Європі. Бо якого добра можна там надіятись, коли замість кількох диктатур настає тільки одна? І то така, що має стільки тяжких гріхів на сумлінню!

Зайвим додавати, що скріплення американського голосу, означає теж і надію на лекшу долю і українського народу. Але той голос мусів би бути рішучий! Такий, що не означав би евентуальне вицофання Америки з Європи, а навпаки, доложення усіх сил, щоб і сліду не стало в Європі по давних тираніях, ні не було зроблене щось таке, що творилоб нові тиранії. Такий голос бажалиб почути всі ті американці, що бажалиб бачити світ вільним. Та американський уряд рахується з кожним словом, зверненим в сторону Советів, бажуючи виминути ось тою осторожністю всі можливі тертя і непорозуміння і рахуючись з тим, що вся увага і енергія повинні бути звернені тепер — на війну. Та ледви, чи це вдасться, якщо

„ПРАДІДНА МАДЯРСЬКА ЗЕМЛЯ”

Так пишеться тепер в малярській пресі про Карпатську Україну. Вона заразом нарікає, що „визволений нарід” на Закарпаттю не шанує „рідну малярську владу”. Малярська радіопередача подає, що в Карпатській Україні вбивають державних урядовців і жандармів, та що в звязку з тим дозволено малярам в Ужгороді носити зброю. Навіть домагаються малярі більшої залогі, побоюючись пімсти збоку „русинів”.

АМЕРИКАНСЬКІ УКРАЇНЦІ! Памятайте, що военний бонд у вашій хаті це доказ вашої вдячності до тої землі, що вас прийняла за своїх синів і дочок.

Війна буде продовжатись, а Совети будуть далі самі розпоряжатись, бо американська опінія таки далі буде натискати, щоб ми не мовчали, а таки підносили вже тепер рішучий спротив, коли діється щось таке, що противне засадам, за які ми воюємо.

Праця для Мушин і Жінок

ПОТРІБНО ШИПІНГ або **СТАК КЛЕРКА**. Легка чиста праця. Цілоденна, або лиш часова робота.
B. SCHWANDA & SONS
36-13 — 36th Ave., L. L. City,
а також 79 Madison Ave., N. Y. C.

ОПЕРЕЙТОК
на машинах до шиття.
Приємне оточення і години.
Власник українець
KING FASHIONABLE BELT CO.
25 West 36th St., New York, N. Y.

ХЛОПЦІВ АБО ДІВЧАТ
до легкої фабричної роботи.
Приємне оточення і години.
KING FASHIONABLE BELT CO.
25 West 36th St., New York, N. Y.

РУЧНИХ ВИШИВАЧОК
І РУЧНИХ ШВАЧОК
або жінок що вправні в шиттю руками. для звичайного ручного шиття.
Високі зарібки, постійна праця.
SERVICE TRADING
263 West 38th St., New York, N. Y.
Tel. Wisc. 7-2616.

STATE OF NEW JERSEY
ПОТРІБНО ЛЮДЕЯ
ДО МИТТЯ АВТОБУСІВ
Голосіться 6900 PARK AVE.
GUTTENBERG, N. J.

ПОТРІБНО МУЖЧИН І ЖІНОК, молодих, що мешкають в околиці Петерсон, Н. Дж., вчитися фаху вигладжувати пісковим папером файки. Досвіду не вимагається. Голосіться до
SMOKING PIPES INC.,
36 Morton St., Paterson, N. J.

МУЖЧИН—Постійна праця. Для Портерів і робітників до Чищення Вікон. Голосіться:
HACKENSACK HOSPITAL,
HACKENSACK, N. J.

ЖІНОК ДО ПРАСУВАННЯ (Pressers) хлопчачих сорочок, таких, що мають досвід. Можуть заробити і до \$1 на годину. 5 днів у тиждень.
E. V. V. COMPANY
560 — 55th St., West New York

Д-Р С. ЧЕРНОВ
● Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крові для подружого свідцтва.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.
223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години 10—7:30; неділя 11—1:30.
Жінка-доктор до обслуги.
X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

ВАРШАВА — ЛЬВІВ.
ПАТ подає, що підпольна польська газета „Ржечпосполіта Польска” присвятила ціле листопадове число „25-літній річниці оборони Львова”. Пишеться у тій газеті, що „в 25-літню річницю оборони Львова Варшава переслала мешканцям Львова, якого гаслом є „Семпер Фіделіс” (Завжди вірний. Св.), запевнення, що цілий край стоїть вірно при Львові та буде боронити його приналежності до Польщі”.

МИРОН
ЛИТВІН
І СИН
УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ
Обслуга щира і чесна
383 Morris Avenue,
cor. Springfield Ave.
NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.
ОБСЛУГА НАРКРАЩА
JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 East 5th St.,
NEW YORK CITY
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ
ПОГРЕБНИК
НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ
й околицю
МИХАЙЛО
НАСЕВИЧ
cor. FRANKLIN & BROWN STS.,
PHILADELPHIA, PA.
Tel. MARKET 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ.

ПЕТРО
ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 Prospect Avenue,
(cor. E. 155 St.)
BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577

\$150.00 ЦІЛИЙ
ПОХОРОН
і вище
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ
KANAI KAIN
FUNERAL HOME
433 STATE STREET,
PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4848